

Tot in onze diepste diepten

© Carmelitana, Gent (www.carmelitana.be)

2021 – Achtste druk

Oorspronkelijke titel: L'évangélisation des profondeurs

Oorspronkelijke uitgever: Editions du Cerf, Paris

Vertaling: Kees den Biesen

ISBN 978 90 76671 17 8

Wettelijk Depot: D/2021/0770/03

Vormgeving: PressPoint.be

Druk: BESTinGraphics

NUR 711 – 770

Simone Pacot

Tot in onze diepste diepten

Het evangelie ter harte nemen

CARMELITANA

INHOUD

Voorwoord	1
Inleiding	7
Het Woord van God: genezing van een lamme bij de badinrichting van Betzata	19

EERSTE DEEL: ONS OPENEN VOOR DE GEEST

1	Het appèl	27
	Wat moeten wij openen?	28
	Gods almacht of almachtige liefde?	30
2	Hindernissen	33
	Angst voor God	33
	Angst voor onszelf	43
3	Hoe maken we onze deur open?	53
	Horen en dan opendoen	53
	Bakens onderweg	56

TWEEDE DEEL: KWETSUREN

4	Hoe zijn wij met onze kwetsuren omgegaan?	69
	Verdrongen kwetsuren	70
	Ontstoken kwetsuren	74
5	Samensmelting	81
	Wat betekent 'samensmelting'?	81
	Wat heeft het Woord ons te zeggen?	84
	Hoe maken we een eind aan samensmelting?	89
6	Verwarring	95
	Plaatsverwarring in het gezin	95
	De weg van de ander op ons nemen	99
	Verkeerd geörienteerde beloften	102
7	In de greep van de ander	107
	Gezag en gehoorzaamheid	107
	Onder wat voor overwicht hebben wij geleefd?	110
	Het Woord van God	113
8	Liefdeskwetsuren	117
	Het tekort aan liefde	118
	Het verlies van liefde	126
9	De begeerte	131
	De kwalijke gevolgen	132
	De weg van bekering	136
	Durven leven met verschillen	138

DERDE DEEL: HOE BOUWT GOD ONS WEER OP?

	Het Woord van God: bij Marta en Maria	143
10	De wil van God	149
	Hoe kunnen wij de wil van God begrijpen?	149

	Hoe kunnen wij de wil van God doen?	151
	Valstrikken	157
	De toewijding van ons hart	163
11	Geloofsdaad en verhoring	169
	De specifieke taak van ons geloof op deze tocht	169
	Verhoring — obstakels en valstrikken	170
	De genezen kwetsuur	173
12	Het Woord dat ons opnieuw opbouwt	177
	Werkwijze en functies van het Woord van God	177
	Hoe wordt ons dit Woord gegeven?	179
	Bakens en valstrikken	183

VIERDE DEEL: VERGEVING

	Het Woord van God: de parabel van de teruggevonden zoon	191
	De ware liefde herontdekken	192
	De jongste zoon	193
	De oudste zoon	197
	De vader	198
	Overeenkomsten tussen de vergeving die wij schenken en de vergeving die wij ontvangen	199
13	Vergeving ontvangen	203
	Kwetsuren, overtredingen en zonden	204
	De tijd van vergeving	208
	Verwarring	215
14	Vergeven	221
	Het ondergane kwaad erkennen	221
	De juiste kijk	223
	Innerlijke gesteldheden die strijdig zijn met vergeving	229
	Heb je vijanden lief en bid voor wie je vervolgen	233
	Enkele nadere toelichtingen	238
	Besluit: onze weg in het leven van alledag	243

VOORWOORD

In mijn persoonlijke levenservaringen hebben een aantal spirituele wegen een vorm aangenomen, die ik in dit boek probeer te verkennen en in kaart te brengen. Stukje bij beetje heb ik inzicht gekregen in de wezenlijke samenhang die er bestaat tussen psychologie en geloof.

Ik kom uit een katholiek gezin, dat in mijn kindertijd en jeugd niet praktiserend was. Maar toen ik ongeveer negen was en later veertien, heb ik twee keer een belangrijke ontwikkeling doorgemaakt in mijn geloof en in zekere zin Christus ontmoet. Sindsdien heb ik altijd gemeend, dat mijn persoonlijk leven alleen vanuit zijn spirituele dimensie zin en betekenis kan krijgen. Van de psychologische kant van het leven had ik evenwel geen flauw idee.

In Marokko, mijn geboorteland, zette ik mij helemaal in voor mijn werk als advocate. Ik probeerde echt vanuit mijn geloof te leven en voelde me bijzonder geïnspireerd door het leven van Gandhi: hij was een advocaat die zijn vak uitoefende in dienst van de waarheid en die zijn politiek engagement vanuit de geest van de zaligsprekingen beleefde. Ik maakte deel uit van een groep mensen, die zich inzette voor nauwere betrekkingen tussen de islamitische, joodse en christelijke gemeenschappen in Marokko. Later heb ik mij samen met andere gelovigen concreet geëngageerd in een eenvoudige levensgemeenschap, die geweldloosheid voorstond. Het was op deze manier dat ik mijn geloof in mijn leven van alledag probeerde te integreren.

In de loop van de jaren werd ik vaker met innerlijke crises en met problemen in mijn leven geconfronteerd, waarvoor het gebed geen oplossing bleek te kunnen bieden. Het was een onbegrijpelijke ervaring, die me wanhopig maakte.

Toen ik in een kleine gemeenschap in het uiterste zuiden van Marokko leefde, ging er een nieuwe deur voor mij open. Er kwam een priester bij ons op bezoek, aan wie ik vertelde over mijn onvermogen om een blokkade op het relationele vlak te doorbreken. Hij zei me dat het geen zin had om op het niveau van de symptomen te werken, dat de kern van mijn probleem elders lag, en dat het juist die kern was die ik aan het licht moest brengen. Ik voelde me ongelooflijk opgelucht: er was dus een uitweg en ik was er niet toe veroordeeld om in een kringetje te blijven ronddraaien. Ik kreeg het gevoel dat er in mij een gebied lag, dat ik nooit betreden en onderzocht had. Zo begon ik de psychologische dimensie van mijn leven te ontdekken en ik ging dan ook in psychotherapie. Omdat ik me niet goed oriënteren kon in mijn geloof, liet ik dat voorlopig buiten beschouwing. Alleen de psychologische dimensie gaf mij toen het gevoel van vaste grond onder mijn voeten.

Twee jaar later, toen ik voorzichtig weer wat contact aan het zoeken was met christelijke verenigingen, ging ik naar de opendeurdag van een seminar van Georges en Victoria Hobson in Chalon-sur-Saône. Zij waren lid van de Episcopale kerk (de Amerikaanse tak van de Anglikaanse kerk) en spraken over ‘innerlijke genezing’. Het was de eerste keer dat ik deze uitdrukking hoorde en ik vond hem dadelijk heel zinvol, omdat hij een nieuwe richting aangaf en een essentieel aspect van het Woord van God onthulde. In de loop van die bijeenkomst kreeg ik zicht op de samenhang tussen de psychologische en de spirituele aspecten van het leven — een verband dat niet alleen mogelijk is, maar ook noodzakelijk. Ik besepte onmiddellijk dat ik mijn doel bereikt had, dat ik datgene gevonden had waarnaar ik al zoveel jaren op zoek was geweest. Ik voel me nog steeds ontzettend erkentelijk jegens Georges en Victoria, omdat zij mij deze weg gewezen hebben.

Ik ben toen gaan proberen om voor mezelf te beleven wat ik ontdekt had. Ook had ik hierover diepgaande gesprekken met anderen die eenzelfde weg bewandelden. Het proces van de psy-

chotherapie was onvervangbaar: het gaf mij de mogelijkheid om me vertrouwd te maken met mijzelf, om in contact te komen met mijn eigen waarheid en om de problemen aan het licht te brengen, die mij — al dan niet met mijn medewerking — in de loop van mijn leven in hun greep gekregen hadden. Het was het begin van een periode, waarin ik mijn leven weer op orde bracht en er zin aan geven kon.

In de loop van de maanden kon ik de psychologische kant van mijn leven steeds beter plaatsen, terwijl het geloof zijn oude plaats terugvond. Mijn geloof werd met de dag authentieker, levendiger, dieper geworteld en ook nederiger. Toch waren er enkele punten, met name schuldgevoelens, waar ik me niet vrij wist en me ook beklemd voelde. Desondanks was ik er zeker van dat het woord van Jezus, dat aan gevangenen hun vrijlating aankondigt (vgl. Lc 4,18), ook in mijn leven in vervulling zou gaan.

Het was in die tijd, dat ik ontdekte dat de Heilige Geest een levende werkelijkheid is, die in mij aan het werk is net als in elke andere mens, en ook dat ik nog moest leren om met Hem samen te werken.

Ik ging beseffen dat het psychologische aspect van het menselijk leven open moet staan voor het spirituele aspect. De dwaalwegen die ik was ingeslagen moesten namelijk niet alleen vanuit psychologisch gezichtspunt onderzocht worden. Zij vormden immers evenzovele overtredingen van de wetten waarop het menselijk leven gebaseerd is, dat wil zeggen van de wetten van God die ik niet erkend had omdat ik leefde vanuit totaal verkeerde ideeën over lijden, boete, genoegdoening en een veroordelende God. Ik heb duidelijk ingezien in hoeverre ikzelf verantwoordelijk was voor mijn levensgeschiedenis en ook dat het mijn eigen keuze zou zijn, of ik in die geschiedenis opgesloten zou blijven zitten of een weg zou vinden die naar het leven zou leiden.

Om feitelijk met het Woord van leven in te stemmen, moest ik van richting veranderen: ik moest de negatieve wegen verlaten die ik was ingeslagen en de wegen ten leven kiezen die het Woord mij liet zien. Dankzij Gods genade deed ik de ervaring op dat dit echt mogelijk was. Toen werd mij eveneens duidelijk, wat ik moest doen met de ervaringen die ik in mijn psychotherapie had opgedaan.

Deze weg eindigt nooit en bepaalde zwakheden zullen altijd blijven bestaan. Toch is hij een bron van diepe vrede omdat hij zo duidelijk is, omdat het Woord van God op deze weg zijn volle betekenis krijgt, omdat de kracht van de Geest ons langs de hele weg begeleidt.

In 1987 werd ik door zuster Minke de Vries, priorin van de Communauté des Soeurs de Grandchamp (een reformatorische monastieke gemeenschap in Zwitserland), uitgenodigd om cursussen te komen geven over de verschillende wegen van innerlijke genezing, over het dóórdringen van het evangelie tot in de diepste diepten van het menselijk wezen. Vanuit deze ervaring ben ik er langzaam toe overgegaan — met de zusterlijke, biddende en energieke medewerking van de zusters — om een jaarlijks programma van drie sessies op te zetten, waarin onderricht, groeps gesprekken en persoonlijke begeleiding en ontwikkeling elkaar afwisselen. Momenteel worden deze cursussen zowel in Frankrijk als in Grandchamp gehouden, maar voor ons team is en blijft Grandchamp de plaats van onze oorsprong en een beschermend bolwerk van gebed.

De cursussen worden verzorgd door een oecumenische groep van mensen, die zich verbonden hebben aan een stichting die 'Bethasda' heet.¹ We overwegen, bidden en werken onophoudelijk samen met het oog op deze activiteiten, waarvoor ieder van ons zich totaal inzet.

Graag wil ik hier een bijzonder woord van dank richten tot de psychologe Marie-Madeleine Laurent. Haar overdenkingen, ervaring en deskundigheid hebben mij ertoe aangezet om na te denken over thema's als de grenzen van het menselijk wezen, de almacht, het verbergen van onze gevoelens, geweld, de moederlijke en vaderlijke functies van de liefde van God, begeerte en rivaliteit. Al deze onderwerpen worden diepgaand besproken in de werkdocumenten, die zij en Dominique de Bettignies (eveneens psychologe) opstelden. Ik herneem hier deze thema's, die onze gemeenschappelijke achtergrond zijn geworden. Ik houd mij daarbij aan de grote lijnen van hun gedachtengang, die ik echter wel op mijn eigen, specifieke manier uiteenzet en verder ontwikkel.

---

1 Association Bethasda, Ferme du Val Saint-Jean, F - 10150 Montsuzain. Voor deze naam, zie Joh 5,2.

Mijn hartelijke dank gaat hier verder ook uit naar alle mannen en vrouwen die deelnemen aan onze sessies. De bezieling waarmee zij zich op weg begeven, hun trouw, hun vriendschap en de diepe betrokkenheid waarvan zij blijk geven, zijn voor ons een ware steun, helpen ons bij de verdieping van ons dienstwerk en vormen een bron voor de voortdurende vernieuwing van onze ervaring.

INLEIDING

Is het evangelie tot in de diepste diepten van ons wezen doorgedrongen, in alles wat tot ons mens-zijn behoort? Heeft het goede nieuws, de blijde boodschap van het leven van Christus, onze diepste drijfveren geraakt, onze verborgen en schrijnende problemen, onze drang naar dood, vernietiging en zelfvernietiging? Zijn we bereid om deze totale ommekeer in ons leven toe te staan? Willen we ons laten doordringen van een nieuwe levenskracht die ons wegvoert van de dood en binnenleidt in het leven, in een vernieuwde relatie tot onszelf, tot God en tot onze medemens, in één woord: die ons binnenleidt in het Koninkrijk?

Lijden we nog steeds onder onze levensgeschiedenis?

We kunnen nooit een passieve houding aannemen ten opzichte van onze levensgeschiedenis, zelfs wanneer we er stukken van verdrongen hebben. Al kunnen we niets aan ons verleden veranderen, we kunnen wél de consequenties veranderen die ons verleden hier en nu voor ons heeft. Onze geschiedenis kan ons aanleiding geven om ons af te sluiten in angst en schaamte, maar ook een springplank en drijvende kracht worden voor een nieuw leven dat uitgaat van wie we feitelijk zijn, dat wil zeggen van alles wat we hebben meegemaakt.

We maken vaak genoeg iets mee, dat een van onze zwakke plekken aan het licht brengt. Als dit een van de kwetsuren uit onze levensgeschiedenis is die we nooit goed hebben verwerkt, dan bestaat het risico dat onze reactie in geen verhouding staat tot datgene wat er feitelijk gebeurt. We kunnen helemaal van slag raken: laaiende woede, hardnekkige haat, gevoelens van beklemming, jaloezie of angst, geremdheid tegenover anderen, het gevoel dat we er nooit uitkomen, dat we helemaal vastzitten. Bovendien herhalen we vaak dezelfde gedragingen, die telkens een andere vorm aannemen: in feite halen we ons eigen kwaad weer naar boven, om steeds weer een andere uitweg te vinden dan die we zonet al geprobeerd hebben. Maar omdat we niet beseffen waar we eigenlijk naar op zoek zijn, blijven we in een kringetje ronddraaien. Het kan zijn dat we onze innerlijke vrijheid hebben prijsgegeven of onze persoonlijke identiteit hebben ondermijnd of verwaarloosd; ook kan het zijn dat we op het affectieve vlak veel te veel van een ander afhangen. Verder is het mogelijk dat onze persoonlijkheid in de greep van een ander geraakt is en als het ware met die ander vermengd is, waardoor we niet open staan voor de liefde van God en evenmin een waarachtige liefde kunnen beleven. Al deze situaties spreken boekdelen: het zijn evenzovele alarmsignalen die laten zien dat het evangelie niet echt is doorgedrongen tot in onze diepste diepten.

Wat valt hieraan te doen? Meestal bidden we om van de symptomen van onze euvels genezen te worden, terwijl we de eigenlijke problemen onaangeroerd laten. Dan gaan we denken dat we in ons geloof tekort schieten en geven we toe aan ontmoediging en uitputting. Soms is het nodig om een psychoanalytische behandeling te krijgen of in psychotherapie te gaan (waarmee ik niet wil zeggen dat we ons op allerlei 'wilde' therapieën moeten storten), zonder daarvan een heel systeem te maken. Velen zullen echter een diepe genezing ondervinden en tot bewustwording en vrede komen, wanneer ze in hun leven een aantal wezenlijke bakens herontdekken, die hen in hun hoedanigheid als zonen en dochters van God zullen bevestigen. Want wanneer we werkelijk inzicht krijgen in het Woord van God en in de grote wetten van het leven; wanneer we zorg dragen voor de drie elementen van ons mens-zijn — ons lichaam, onze ziel of psyche (d.w.z. onze gevoelens, emoties en aandoeningen) en onze geest (oftewel ons diepe hart) — en aan elk weer zijn plaats geven,

waarbij we ze door de Geest tot nieuw leven laten wakken en ze door Christus laten bewonen; wanneer we tenslotte heel onze levensgeschiedenis openen voor het licht van God, dan zullen we van onze innerlijke verbroekeling verlost worden en zal ons leven weer zin en betekenis krijgen. Deze weg is eenvoudig en ligt binnen ieders bereik.¹

Er bestaat geen wonderbaarlijke genezing

Deze zoektocht naar onze eigen waarheid kunnen we alleen afleggen vanuit onze ontmoeting met Gods barmhartigheid. De bedoeling van deze tocht is dat we ons bewust worden van die aspecten van ons leven, die werkelijk bekering nodig hebben. Welnu, vaak genoeg verlangen we heel erg naar een wonderbaarlijke genezing. We hopen dan dat we ons, dankzij de liefde van Christus, kunnen onttrekken aan de afdaling naar al de onuitgesproken problemen van ons lichaam, onze ziel en onze geest, zodat we ons niet bewust hoeven te worden van alle dwaalwegen die we misschien wel zijn ingeslagen. We willen wel de genezing, maar liever niet de bekering. Dit is de reden waarom ik er de voorkeur aan geef om niet over genezing te spreken, maar over het doordringen van het evangelie tot in onze diepste diepten.

Hoe dan ook, God geneest echt. Hij geeft ons de ruimte, door ons te bevrijden van alles wat ons benauwt en gevangen houdt.² Hij roept ons uit onze graven tevoorschijn.³ *U bent nu gezond*, zegt Jezus tot de lamme van Betzata.⁴ Toch is het van essentieel belang, dat we de volle betekenis begrijpen van de genezing die Christus ons aanbiedt, willen we althans onszelf niet nodeloos afmatten of aan de buitenkant blijven van wie we eigenlijk zijn.

Vaak neemt de genezing een heel andere vorm aan dan we verwacht hadden. Dikwijls verlangen we naar een totale genezing, terwijl we geen oog hebben voor ons daadwerkelijk herstel dat het voortbestaan van lichamelijke of psychische zwakheden helemaal niet uitsluit. Een echte weg naar genezing houdt in, dat we deze zwakheden met vredig hart en heldere geest aanvaarden en op ons nemen. Ook kan het gebeuren dat we verwachten om op één bepaald punt genezen te worden, terwijl een heel ander terrein van

ons leven aangesproken wordt met de uitnodiging om ons daarop te bekeren. Een fundamentele innerlijke houding bestaat hierin, dat we afstand doen van elk ogenblikkelijk resultaat. We begeven ons op weg, lopen stap voor stap, dag na dag, terwijl we leren om volzaam te zijn en ons door de Geest laten leiden.

Over het algemeen streven we er uitsluitend naar om van één bepaalde knagende zorg verlost te worden, van een kleinigheid die ons dwarszit of verontrust, van een lastig symptoom dat in feite de manifestatie is van een leed dat veel dieper zit. Als het zaad alleen maar door ons intellect en verstand wordt opgenomen, als de Geest en het Woord niet doordringen tot de kern van ons binnenste, van ons vlees en onze grote innerlijke roerselen, dan zal niets in ons echt worden aangeraakt en veranderd. Het is in werkelijkheid een weg van incarnatie, menswording, van het afdalen van de Geest in onze menselijkheid. Het is de weg die Jezus Christus gegaan is.

Laten we ons niet ongerust maken: de Geest leeft in ons en Hij zal ons helpen om deze weg te gaan. Hij is het die ons op deze weg roept, de weg van elke mens die naar beste vermogen en dankzij Christus mag ervaren, hoe het Woord vlees is geworden,⁵ hoe het Woord van God het vlees raakt.

God is liefde

Gods liefde is tegelijk vaderlijk en moederlijk — wat iedere vorm van liefde eigenlijk zou moeten zijn. De liefde van God is een waarachtige liefde. God is een vader met een moederhart en een moederschoot. Hij houdt waarachtig van ons, in waarheid: de liefde vindt haar vreugde in de waarheid. In plaats van over God de Vader en God de Moeder te spreken, verdient het de voorkeur om te spreken over de vaderlijke en moederlijke functies van Gods liefde. Toch is God naar zijn diepste wezen vader, omdat zijn liefde ons niet in verwarring brengt en een gezonde afstand bewaart. Tegelijk houdt Hij van ons met de tederheid van een moeder. Maar zouden we God enkel en alleen zien als een moeder, dan leidt dat tot de symboliek van een samensmeltende liefde waar de menselijke persoon helemaal in verloren gaat.⁶

God is grenzeloze barmhartigheid, maar tegelijkertijd is Hij degene die de grote wetten van het leven geeft, wetten die we niet kunnen overtreden zonder helemaal van streek en diep ongelukkig te worden. Gods liefde is teder en barmhartig, maar ook vol van licht en kracht. Zij brengt ons ertoe de waarheid omtrent onszelf te accepteren. En dat kan ook niet anders, omdat zij een beroep op onze vrijheid doet. In de genade van Gods barmhartige aanwezigheid is ons alles gegeven, maar dat neemt niet weg dat we onze eigen bijdrage moeten leveren.

De liefde en de waarheid zijn de beide steunpunten van het proces waardoor het evangelie tot onze diepste diepten reikt. De een bestaat dankzij de ander: er bestaat geen echte liefde zonder waarheid, net zomin als er een opbouwende waarheid bestaat zonder liefde. Het is juist door onze ontmoeting met de liefde dat we in staat zijn om ons te bekeren en onze verblinding afschudden, zodat we onszelf zien zoals we zijn en accepteren dat God onze feitelijke werkelijkheid ziet.

God is liefde. Hij bemint ons met een barmhartige liefde, die *agapè* genoemd wordt. De liefde van God gaat ons voor, is naar ons op zoek en vindt ons ook. Gods liefde gaat aan alles vooraf. Waarom zouden we onszelf afmatten in onze pogingen om God te bereiken, terwijl Hij het juist is die er niet in slaagt om óns te bereiken en het moment afwacht, dat wij ons door Hem laten raken? Het initiatief ligt steeds bij Hem. Henri Nouwen getuigt hier zó van: “Het grootste deel van mijn leven heb ik geworsteld om God te vinden, God te kennen, God lief te hebben [...] Nu vraag ik me af, of ik wel genoeg heb beseft dat God al die tijd voortdurend heeft geprobeerd mij te vinden, mij te kennen en mij lief te hebben.”⁷

God scheidt en bemint ieder van ons als een unieke persoon. Dat is een fundamentele wet van het leven. Iedereen is zichzelf, heeft zijn of haar volstrekt persoonlijke identiteit, met een eigen levensopdracht en een eigen levensrichting. De verschillen tussen de afzonderlijke mensen, die niet met elkaar samenvallen of met elkaar verward kunnen worden, is een essentieel uitgangspunt, omdat het ten grondslag ligt aan onze relatie tot God en aan wie wij zijn en tot wie wij uitgroeien. Dit is ons uitgangspunt, ons vaste anker, onze troost, de blijde boodschap, onze diepste veiligheid. Ieder van ons

wordt als een geliefde zoon of dochter begroet,⁸ wordt ‘mijn kind’ genoemd,⁹ wordt bij zijn of haar naam genoemd,¹⁰ staat gegrift in de palm van Gods hand.¹¹ Ieder van ons is kostbaar in Gods ogen¹² en telt mee. In welke toestand we ons ook bevinden, wat voor verleden we ook achter de rug hebben, aan wat voor vorm van ziekte of dood we ook lijden — de liefde is er, onafgebroken en onophoudelijk wacht ze op ons, en met tederheid ontfermt ze zich over onze broosheid en kwetsbaarheid, over ons verdriet en falen. Aan deze liefde kunnen we heel onze levensgeschiedenis toevertrouwen, zonder bang te hoeven zijn dat we worden berecht, verworpen en veroordeeld.

Net zoals Jezus te midden van de menigte de lamme van Betzata opmerkt,¹³ worden ook wij teruggevonden, gezien en gehoord op het dieptepunt van onze ontmoediging. We kunnen gerust huilen, uitrusten en ons hoofd aan het hart van de Vader drukken; we mogen toelaten dat Hij zijn beide handen op onze schouders legt en dezelfde aangrijpende ervaring opdoen als de jongste zoon uit de parabel.¹⁴ We kunnen altijd naar de Vader terugkeren, zijn deur staat daar altijd voor open, ook wanneer we vuil zijn en in lompen gekleed, wanneer we ons vernederd en beschaamd voelen, als we mislukt en verward of uitgeput zijn. De Vader staat al op de uitkijk, snelt ons tegemoet, neemt ons in zijn armen en omhelst ons lange tijd. Dan moet er feest gevierd worden, want ook al is het er maar één die terugkeert, de blijdschap is groot. Onze eerste stap, onze eerste fundamentele ontdekking is erin gelegen, dat we ons door deze liefde laten raken en vernieuwen.

Verwarde gevoelens van liefde en kwetsuren van ons hart, die onze levensgeschiedenis misschien een bepaalde richting gegeven hebben, kunnen ons vermogen om de liefde van God te ontvangen echter sterk verminderen. De liefde van God zal ons nooit kunnen bereiken, als we de liefde ervaren als iets dat ondenkbaar, onvoorstelbaar, gevaarlijk of bedreigend is, of als we leven vanuit een gevoel van almacht en de gewoonte hebben aangenomen om alle problemen zelf te willen oplossen en daarbij alleen op onze eigen kracht en kundigheid te vertrouwen. God biedt zijn liefde wel steeds aan, maar dringt haar nooit op.

Wat is er met ons gebeurd, wanneer we niet in staat blijken om ontvankelijk te zijn voor de liefde van God? Op wat voor manier laten we ons liefhebben? Dit zijn wezenlijke vraagstellingen, waar we zicht op zullen krijgen naargelang we onze spirituele weg gaan.

God is waarheid

In God vinden we ons houvast terug: Hij onderricht ons in de wetten van het leven, die aan ons leven weer een gezonde richting geven. Dankzij zijn genade, kunnen we ons van onszelf bewust worden en veel zaken in waarheid gaan begrijpen; we kunnen weer keuzes maken, de weg verlaten die tot de dood leidt en de weg ten leven inslaan; we kunnen ons weer op weg begeven, en vanuit ons geloof in zijn woord opstaan en ons bed pakken, net als de lamme van Betzata.¹⁵

Velen hebben deze wonderbaarlijke ontdekking van de persoonlijke liefde van God gedaan en een echte ontmoeting met Hem ervaren. Dat veranderde hun leven helemaal en vormde een duidelijk keerpunt. Toch kan het gebeuren, dat we ongemerkt bij onszelf denken: ‘omdat God liefde is, hoeven we niets anders te doen dan alleen maar te ontvangen’. We leggen onze kwetsuren en problemen voor God open in de verwachting dat Hij alles in onze plaats zal doen. We hopen onszelf op die manier de moeite te besparen van een diepgaand onderzoek naar de waarheid omtrent onszelf. We vergeten, dat we geroepen zijn om op een gezonde manier met de Geest mee te werken en om de ontvangende partij te zijn in het verlossingswerk, dat Christus in ons verricht. In zekere zin staan we dan alleen open voor de moederlijke kant van Gods liefde. Zo lopen we ook het risico, dat we de weg van de bekering helemaal uit de weg gaan, dat wil zeggen het proces waarin we afdalen naar onze diepste diepten om grondig orde op zaken te stellen. We lopen dan het gevaar in een regressie terecht te komen en terug te vallen in infantiele gedragingen, onder het voorwendsel van een kinderlijke gesteltenis.¹⁶ Maar de liefde van God maakt de mens niet kinderlijk; zij vereist juist dat we ons in de beproevingen van het leven overeind houden en ons leven voluit leven. God redt,

Hij schenkt ons zijn Koninkrijk, maar tegelijk nodigt Hij ons uit om ons te laten omvormen, om van zijn beeld over te gaan naar zijn gelijkenis, om vanuit onze innerlijke vrijheid echt als zonen en dochters van God te gaan leven.

Het is van wezenlijk belang dat we de twee aspecten van Gods liefde ten volle in ons leven toelaten, dat wil zeggen dat we deze twee verraderlijke valstrikken vermijden: geloven dat God alles in onze plaats zal doen, of rekenen op onze eigen kracht en vergeten dat we bemind, verwacht en verlost worden. Het kan dan gebeuren dat we onszelf verharden en uitputten, dat we onszelf de gaven van God ontzeggen en niet meer in staat zijn om voor zijn verlossing open te staan. In plaats van Gods heil te beschouwen, drogen we dan innerlijk uit.

Door Gods genade, dat wil zeggen dankzij de vaderlijke functie van zijn liefde, zal de mens weer de wezenlijke bakens voor zijn levensweg terugvinden, de grote wetten van het leven leren kennen en ermee instemmen, en zo zichzelf opnieuw opbouwen. Laten we dus leven vanuit zijn genade, om onze vrijheid en identiteit te ontwikkelen; laten we dienaars van het Koninkrijk worden, ieder met zijn of haar speciale opdracht; en laten we de spirituele strijd aangaan, die wij als zonen en dochters van God zullen moeten leveren.

Door de moederlijke functie van Gods liefde, vanuit zijn moederhart en moederschoot, wordt ons in liefde letterlijk opnieuw het leven geschonken.

Het verband tussen de spirituele en de psychologische wetten

“De spirituele wetten gaan nooit tegen de psychologische wetten in. In die zin kunnen we stellen, dat ze deze wetten uitdrukkelijk vooronderstellen. Maar de spirituele wetten liggen op een ander niveau en laten zich niet tot psychologische wetten herleiden.”¹⁷ Ze zijn veel ruimer en hebben een andere opzet. De spirituele wet overstijgt de psychologische wet en geeft haar richting en doel, maar

ze kan nooit het psychisch functioneren van de mens tenietdoen, verstikken, miskennen of loochenen.

Het voornaamste doel van de spirituele wet is erin gelegen, dat ze ons ervan bewust moet maken dat we geschapen zijn als kinderen van God, dat we zonen en dochters van God in wording zijn, en dat we over een fundamentele innerlijke vrijheid beschikken. De spirituele wet brengt ons ertoe, onszelf te geven en de spirituele strijd aan te gaan, maar nooit om onze psychische of biologische realiteit te bestrijden of te verloochenen. De spirituele wet kan niet anders dan onze innerlijke verbroekeling en verdeeldheid helen.

De innerlijke opbouw van de mens

De mens bestaat uit drie elementen: de geest ofwel het diepe hart, de ziel ofwel de psyche, en het lichaam. Al het menselijke is tegelijk spiritueel, psychisch en lichamelijk. Elk van deze elementen is niet meer dan een deel van de mens, die niet uitsluitend psychisch of lichamelijk is. Hij is evenmin uitsluitend spiritueel: hij is de eenheid zelf van deze drie samenstellende delen¹⁸ en heeft dan ook als levensopdracht, deze eenheid te herstellen door elk van deze delen volledig in zijn leven op te nemen en tot zijn recht te laten komen. Het diepe hart is het middelpunt van ons wezen, onze meest intieme kern, het hart van ons hart waarover de Bijbel spreekt: het is niet hetzelfde als ons gevoelsleven, maar de plaats waar wij God ontmoeten. De psyche omvat onze emoties, gevoelens en affectiviteit, ons intellect en onze verbeeldingskracht, al onze geestesvermogens en onze relatie tot onszelf. Het lichaam staat tenslotte voor heel onze fysieke en biologische realiteit. Hart, psyche en lichaam doordringen elkaar wel wederzijds, maar vloeien niet samen. Het is van wezenlijk belang dat wij ze niet door elkaar halen, maar duidelijk van elkaar onderscheiden en dan op elkaar betrekken. Want we mogen ze evenmin van elkaar scheiden, losmaken en tegenover elkaar plaatsen.

Heel het proces van het doordringen van het evangelie tot in onze diepste diepten valt in feite samen met het zoeken van deze welgeordende eenheid. Het is van essentieel belang, dat we met héél ons wezen leven — dat wil zeggen, met elk van de drie elementen

waaruit we bestaan, zonder er ook maar één van te verwaarlozen — en dat we de Geest vrijelijk in hen aan het werk laten, want Hij is het die onze innerlijke eenheid tot stand brengt. Net als in het geheel van de schepping bestaat er ook in ons een inwendige orde, die we moeten kennen en respecteren.

Het doel van onze tocht

Wat zoeken we eigenlijk, wanneer we deze weg inslaan? Een ogenblikkelijke en volledige genezing? De onderdrukking van symptomen die ons het leven moeilijk maken? Een of andere vorm van geluk, welbevinden of zelfontplooiing? Niets van dit alles vormt het doel van deze weg en het is van belang, dat we ons hierin niet vergissen. Het doel van het doordringen van het evangelie tot in onze diepste diepten is, dat we aan God de plaats in ons leven geven die Hem toekomt. Dat we naar Hem terugkeren door ons mens-zijn ten volle te beleven en het door de Geest tot steeds nieuw leven te laten wekken. Dat we aldus met Gods heil instemmen op alle drie de terreinen van ons wezen. Dat we opnieuw orde op zaken stellen in onszelf, door ons weer naar de fundamentele wetten van het leven te richten. Dat we werkelijk helemaal gaan leven als zonen en dochters van God, als dienaars van het Koninkrijk.

Het doel is er dus in gelegen ons Pasen te beleven, dat wil zeggen de grote ommekeer van ons leven. Dan zullen we ons doopsel weer actueel maken, afdalen in het water van de Jordaan, in de diepe stroom van onze persoonlijke geschiedenis en hem openen voor het leven. Dan zullen we het woord horen, dat ook tot ons gericht is: *Dit is mijn geliefde zoon.*¹⁹ Deze weg bestaat erin, dat we met onszelf beginnen — hier ligt namelijk onze eerste verantwoordelijkheid en zullen we ook onze eerste ervaringen opdoen —, maar daar kunnen we het niet bij laten. We moeten onszelf zien als een uitgangspunt en niet als een einddoel,²⁰ en zullen verbaasd opmerken dat terwijl we de weg van bekering afleggen, de wereld om ons heen zich eveneens begint te vernieuwen. Op die manier worden we dan echt arbeiders op Gods akker.²¹

Voetnoten

- 1 Vgl. Dt 30,11-14.
- 2 Vgl. Lc 4,18.
- 3 Vgl. Joh 11,43-44.
- 4 Joh 5,14.
- 5 Vgl. Joh 1,14.
- 6 Olivier Clément, Athanase d'Alexandrie, sources, Stock, Paris, 1986, p. 65.
- 7 Henri J.M. Nouwen, Eindelijk thuis. Gedachten bij Rembrandts 'De terugkeer van de verloren zoon', Lannoo, Tielt, 1992, pp. 116-117.
- 8 Vgl. Mt 3,17.
- 9 Vgl. Lc 15,31.
- 10 Vgl. Joh 10,3.
- 11 Vgl. Js 49,16.
- 12 Vgl. Js 43,4.
- 13 Vgl. Joh 5,6.
- 14 Vgl. Lc 15,11-31.
- 15 Vgl. Joh 5,8-9.
- 16 Vgl. Mc 10,14-15.
- 17 Uit een persoonlijk gesprek met Xavier Thévenot.
- 18 Jean-Claude Larchet, Thérapeutique des maladies spirituelles, Éd. de l'Ancre, coll. «L'Arbre de Jessé», Suresnes, 1991 & 1993; herdruk Éd. du Cerf, 1997.
- 19 Mt 3,17.
- 20 Martin Buber, De weg van de mens, in De Chassidische Boodschap, Servire, Katwijk, 1968², p. 71.
- 21 Vgl. Lc 10,2.

HET WOORD VAN GOD

Genezing van een lamme bij de badinrichting van Betzata (Joh 5,1-18)

1 Enige tijd later ging Jezus voor een van de Joodse feesten naar Jeruzalem. 2 Nu is er in Jeruzalem bij de Schaapspoort een badinrichting, in het Hebreeuws Betzata geheten, met vijf zuilengangen. 3 Daar lag gewoonlijk een groot aantal zieken, blinden, lammen en kreupelen te wachten op het in beweging komen van het water. 4 Van tijd tot tijd daalde namelijk een engel in het bad neer en bracht het water in beroering. Wie dan het eerst na de beweging van het water erin ging, werd genezen, wat voor kwaal hij ook had. 5 Er was ook een man bij die al achtendertig jaar ziek was. 6 Jezus zag hem liggen, en omdat Hij begreep dat hij al lang ziek was, sprak Hij hem aan: ‘Wilt u graag genezen worden?’ 7 ‘Maar Heer’, zei de zieke, ‘ik heb geen mens om mij in het bad te helpen wanneer het water in beweging komt, en terwijl ik mij erheen sleep, is een ander mij voor.’ 8 Daarom zei Jezus: ‘Sta op, pak uw bed en loop.’¹ 9 Meteen werd de man gezond: hij pakte zijn bed en liep. Nu was die dag een sabbat. 10 De Joden zeiden dus tegen de genezen man: ‘Het is sabbat, u mag uw bed niet dragen!’ 11 Maar hij antwoordde: ‘Hij die mij gezond gemaakt heeft, heeft mij bevolen: “Pak uw bed op en loop.”’ 12 ‘Wie is die man die tegen u gezegd heeft: Pak uw bed en loop?’ vroegen ze. 13 Maar wie het was geweest, wist de

man niet. Jezus was in de menigte verdwenen. 14 Later vond Hij hem in de tempel terug. 'U bent nu gezond,' zei Hij. 'Zorg dat u niet meer zondigt, anders zou u nog iets ergers kunnen overkomen!' 15 De man ging aan de Joden meedelen dat het Jezus was die hem gezond gemaakt had. 16 Daarom begonnen de Joden Jezus te verfolgen, omdat Hij zulke dingen deed op sabbat. 17 Jezus gaf hun ten antwoord: 'Mijn Vader werkt ononderbroken, en zo werk ook Ik.' 18 Toen waren de Joden er pas echt op uit om Hem te doden: Hij tastte niet alleen de sabbat aan, Hij noemde ook nog God zijn Vader en stelde zo zichzelf met God gelijk.

Jezus zag hem liggen, en omdat Hij begreep dat hij al lang ziek was, sprak Hij hem aan: 'Wilt u graag genezen worden?'

Tijdens een van de joodse feesten is Jezus in Jeruzalem; het is sabbat en Hij bevindt zich in een gebouw met een badinrichting, die Betzata heet. Rond het bad ligt *een groot aantal zieken, blinden, lammen en kreupelen te wachten op het in beweging komen van het water*, dat het teken is dat een engel van de Heer voorbijgaat. Iedereen probeert dan zo vlug mogelijk in het water te gaan, want de eerste die daarin slaagt, zal genezen worden. Temidden van al deze opwinding staat Jezus, zoals altijd de rust zelve, niet bovenmatig onder de indruk, vol van Gods aanwezigheid, vol aandacht voor iedereen. Hij treft een man aan, die in die menigte verloren gaat en er mat en zwijgend bijligt. De plaats van handeling wordt tot in detail beschreven, terwijl ons over de man zelf niets naders verteld wordt — wellicht een teken dat hij op de eerste plaats zelf niet goed weet wie hij is. Jezus neemt het initiatief voor deze ontmoeting, niet alleen omdat het sabbat is, maar ongetwijfeld ook omdat deze man zó uitgeblust is, dat hij zelfs niet de kracht en de moed heeft om iemand om hulp te vragen. Hij is volkomen passief, hij is er wel maar onderneemt niets meer, en dat is wat ons vaak overkomt wanneer we het niet goed maken: we zien geen uitweg meer, verliezen de moed en denken dat alles verloren is.

Jezus gaat naar hem toe. De man kan niet meer in beweging komen en dus komt Jezus in beweging. Het is God, die als eerste liefheeft. Hij weet wat wij het meest nodig hebben. Hij klopt op